

Besenyő János őrnagy:

EGY HIÁNYPÓTLÓ KÖNYV AFRIKÁRÓL

Tarrósy István: Kelet-Afrika a fejlődés útján című kötetéről

Magyarországon a legutóbbi években egyfajta divat lett Afrikával és a kontinens országaival foglalkozni. Egyre több kutatóműhely jött létre, ahol több igényes kiadvány lát napvilágot – bár így is kevesebb, mint amennyire szükség lenne –, próbálván behozni a több évtizedes lemaradást. Tekintettel arra, ahogyan Tarrósy István is jelzi könyve elején (16. oldal), hogy „az afrikai kontinens a 21. században gazdasági, politikai, szociális értelemben felértékelődőben van, az eddig közvetített főként negatív sztereotípiákhoz képest a kontinens számos lehetőséget kínál a vele együttműködők számára.”¹

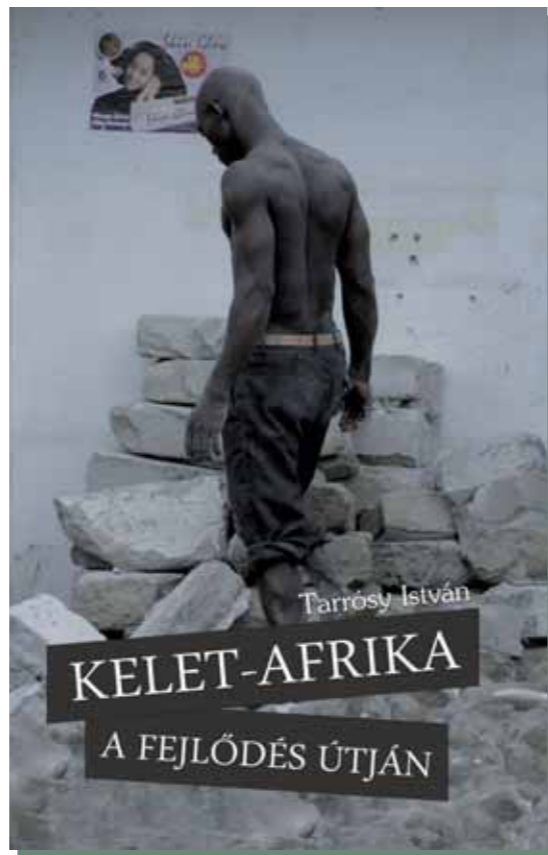
Ha nagyobb kitekintést teszünk, akkor láthatjuk, hogy a „Dél–Dél kooperáció” új együttműködési formái és maguk az együttműködést létrehozók meghatározó szerepet játszanak a világpolitikában és a globális gazdaságban. A feltörekvő középhatalmak (Kína, India és Brazília) globális térben elfoglalt pozíciói és az általuk generált újfajta regionalizmus, valamint az Amerikai Egyesült Államok és az Európai Uniót érintő hatalmi kihívások miatt kiemelt figyelmet kell szentelnünk Afrikának, ugyanis az „új dinamikák” egyik fő terepe a szubszaharai térség. Ez a folyamat Magyarország számára akár kedvező lehetőségeket is teremthet, ezért is fontos minél több, az afrikai országokkal foglalkozó könyv, elemzés és tanulmány elkészítése és publikálása, amely segítheti a magyar döntéshozók munkáját is.

Az Afrika-kutatás egyik hazai központja a 2009-ben létrehozott első magyar Afrika Kutatóközpont, amely a Pécsi Tudományegyetemen működik, ahol Tarrósy István vezetésével egy igen aktív és hatékonyan dolgozó csoport színvonalas munkákat készít. Ebbe a sorozatba illeszkedik a Tarrósy által írt, Kelet–Afrika a fejlődés útján című kötet. A könyv megjelenését a Nemzeti Kulturális Alap és az Afrikai–Magyar Egyesület támogatta, a kötet az AHU-könyvek sorozatot erősíti, a szakmai lektorálást pedig a magyar Afrika-kutatók legjobbjai jegyzik.² Már ez a tény is jelzi, hogy jól szerkesztett alapművet vehet kezébe az olvasó.

Tarrósy könyve történelmi kontextusban, de koncentráltan az 1960-as „Afrika évtől” kezdve mutatja be a kelet-afrikai közösséget alkotó államok (Tanzánia, Kenya, Uganda, Ruanda és Burundi) fejlődési és fejlesztési esélyeit, lehetőségeit és elképzeléseit. Legrészletesebben Tanzánia államfejlődését követhetjük nyomon, amely érzékletesen láttatja a „tanzániai út” nehézségeit, gyengeségeit, majd bukását, de a pozitívumait és lehetőségeit is, amelyekkel a modern afrikai politikai-gazdasági fejlődés jelentős példájává vált. Az ország

államfejlődése, húzza alá a szerző, nem csupán „egy a sok afrikai eset közül, hanem több szempontból is példaértékű, ha nem is feltétlenül követendő. Mérvadóknak számított már az 1960-as években a szinte egy csapásra a gyarmati uralomtól függetlenné vált kontinens számos országa számára. A 20. század végén, a 21. század elejétől napjainkig mutatott politikai, gazdasági és társadalmi fejlődése pedig a globális nemzetközi térben új utakat, illetve kiutakat kereső afrikai államoknak megoldási lehetőségeket képes ajánlani.” (14–15. oldal.)

A könyv első fejezetében Tarrósy bemutatja a tanzániai őskori leleteket és a korai társadalmak kialakulását, majd a szuahéli partvidék rövid történetét követhetjük nyomon (kereskedelmi kapcsolatok, arab és európai hódítók tevékenysége stb.). A harmadik fejezetben a kelet-afrikai gyarmatok kialakulását, történelmét ismerhetjük meg, ahol a szerző bemutatja azokat a folyamatokat, amelyek sokszor a mai napig is hatást gyakorolnak az itteni emberek életére. A következő fejezetben a kelet-afrikai országok függetlenségének megszerzésével kapcsolatos események és az utána történtek követhetők nyomon, köztük a már korábban is említett „tanzániai modell”. Érdekes a dekolonizációt megelőző pánafrikanizmus és az afrikai egységmozgalom különböző korszakainak bemutatása, de az egyik legérdekesebb írás talán az Ujamaa-szocializmus ideológiájának létrejötte, „regnálása” és bukása. Az ötödik fejezetben a kelet-afrikai regionalizáció folyamatai kapnak helyet, ahol láthatjuk a régiók etnikai-vallási sokszínűségét, a multilingvális környezet és az „egy nemzeti nyelv” kapcsolatát.³ A hatalommegosztás és a hatalomkoncentráció folyamatos problémát jelent az afrikai államok életében, aminek a háttéréről többet megtudhatunk, főként Tanzánia példáján keresztül, ahol az „egy párt szindróma” helyi sajátosságait boncolgatja a szerző, majd az ellenzéki létbe is bepillantunk. A hatodik fejezetben a kelet-afrikai önkormányzatok és a civil társadalom működésével ismerkedhetünk meg: a szerző a jövőbe mutató lehetőségeket (akár Magyarországon is alkalmazható lenne néhány az afrikai programok közül) is felvillant. A hetedik fejezet foglalkozik a regionális együttműködés jelentőségével és lehetősé-

geivel, külön kiemelve a kelet-afrikai föderatív együttműködés lehetőségeit, a közös pénz bevezetését. A szerző párhuzamokat von az európai és a kelet-afrikai integráció között, ajánlásokat tesz az európai rendszerben már működő folyamatok átvételére. Az utolsó fejezet egy kicsit futurisztikus, de igen érdekes. Itt olvashatunk az egyéni fejlesztési tervekről, a nemzeti víziókról, majd láthatjuk a kínaiak térnyerését, gazdasági terveit és a tanzán–kínai együttműködés „gyümölcsseit.” Tarrósy nem csak a kínai Afrika-politikat, hanem Japán és India tevékenységét is bemutatja a kontinensen, olyan információkat osztva meg velünk, amelyek magyarul eddig nem voltak hozzáférhetők.

A szerző könyve olyan tudományos-ismeretterjesztő monográfia, amely tudományos alapokon, a tudományos kutatás eszköztárát és logikáját felhasználva mutatja be az olvasóknak a kelet-afrikai térség történelmi, politikai, gazdasági és fejlődési szakaszait, jellegzetességeit. A munkát mindazok sikeresen használhatják, akik az afrikai folyamatokra, a kontinenset érintő, az onnan érkező kérdésekre

nyitottak, esetleg munkájuk során kapcsolatba kerülnek az ottani országokkal.⁴

A Kelet-Afrika a fejlődés útján című, igényesen megírt és számos aktualitást tartalmazó kötet hasznos ismeretekkel, információkkal szolgál a térség iránt érdeklődőknek. A munka erőssége, hogy nemcsak a politikai afrikánisztika és az afrikai nemzetközi kapcsolatok angolszász, észak-amerikai, skandináv és afrikai szakembereinek kutatási eredményei, következtetései, nézetei jelennek meg benne (amelyeket a szerző gyakran látványosan ütköztet), hanem a kortárs magyar Afrika-kutatók eredményei is helyet kaptak a kötet lapjain.

Hiányosságnak tekintem, hogy az országról készült térképek mérete nem minden esetben megfelelő, így azok az olvasó számára kevésbé használhatók, erre érdemes lenne a későbbiekben jobban odafigyelni.

A könyvet tanulmányozva az olvasóban megerősödik az a sokat hangoztatott mondat, hogy „Afrikából mindig jön valami új”. Már csak ezért is érdemes nyitottan szemlélni, befogadni és megtapasztalni az afrikai valóságot, amelyhez ez a könyv komoly segítséget ad, elolvasását ezért mindenkinek bizton ajánlom.

(Tarrósy István: Kelet-Afrika a fejlődés útján, Publiikon Kiadó, Pécs, 2011. Ára: 2490 Ft)

A partnerségről szól az Európai Unió által (természetesen együttműködve az Afrikai Unióval) megalkotott Afrika Stratégia is, amelynek jelentős része a megalkotás alatt lévő magyar Afrika Stratégiába is bekerült.

² Dr. A. Gergely András, szociológus, antropológus, a politikatudomány kandidátusa, tudományos főmunkatárs, MTA PTI, dr. Búr Gábor, habilitált egyetemi docens, Afrika-szakértő, ELTE BTK, illetve dr. T. Horváth Attila, könyvtáros, történész PhD, Afrika-szakértő, BMGE

³ Afrikában nincsenek klasszikus nemzetállamok, mivel egy-egy országot gyakran több etnikum alkot, amelyek a korábbi gyarmatosítók nyelvét kényszerülnek közös „nemzeti nyelvként” használni.

⁴ A politikusok és a gazdasági szakemberek mellett a katonák is egyre inkább „felfedezik” Afrikát. A Magyar Honvédség és a Pécsi Tudományegyetem 2011 februárjában közösen szervezett egy a trópusi betegségek diagnosztizálását és kezelését elősegítő tanfolyamot, melynek helyszíne a kenyai Eldoret Egyetemi Képző Kórház volt. A két hónapon át tartó oktatás keretében többek között betegbemutatók, esetmegbeszélések és laboratóriumi bemutatókra került sor. Így lehetőség nyílt rá, hogy a magyar katonaegészségügyi szakállomány a helyszínen sajátítsa el azokat az elméleti és gyakorlati ismereteket, amelyek a trópusi betegségek elleni védekezéshez elengedhetetlenül szükségesek. Erre a tanfolyamra azért volt szükség, mivel a Magyar Honvédség egyre szélesedő nemzetközi szerepvállalása miatt az afrikai műveletekben a magyar katonák egyre nagyobb létszámban teljesítenek szolgálatot, így veszélyeztetettségük is jelentősen megnövekedett.

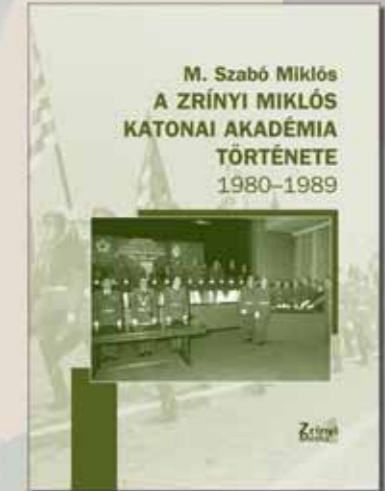
A HM ZRÍNYI MÉDIA – ZRÍNYI KIADÓ KÖNYVÚJDONSÁGAI

TŰZ ÉS VÍZ KATONÁI
MH. 1. Honvéd Tűzserész
és Hadihajós Ezred
(Csapathagyományok-sorozat)

Az MH 1. Honvéd Tűzserész és Hadihajós Ezred katonái folyamatos harcfelelőseket látnak el: életük kockázatásával hatástalanítják, semmisítik meg a hazánk területén fellelt aknákat, bombákat és egyéb robbanótesteket. Számukra a közszolgálat a mindennapok valósága. Ezt a valóságot mutatja be képekkel gazdagon illusztrálva ez az album, és visz közelebb bennünket annak megértéséhez, hogy mely az a hit és erő, amely a katonákat hajtja a feladat elvégzése során, minden veszély ellenére.

Kétnyelvű
120 oldal
165 × 238 mm
2. bővített, átdolgozott kiadás

M. Szabó Miklós:
A ZRÍNYI MIKLÓS
KATONAI AKADEMIA
TÖRTÉNETE, 1980–1989

Az 1980-as években minden korábbinál nagyobb ütemben folyt a Zrínyi Miklós Katonai Akadémiának a kor magyar felsőoktatása színvonalára történő emelése. Az Akadémia az évtized közepére egyetemi rangot érdemelt ki, s a magyar egyetemi közösség megbecsült tagjává vált. A ZMKA minden megrázkódtatást elkerülve teremtette meg a rendszerváltást követő viszonyok közötti töretlen továbbélést, a NATO-akadémiák közösségének egyenrangú tagjává válását, illetve a Nemzetvédelmi Egyetemmel való átalakulás feltételeit.

Keménytáblas
276 oldal
165 × 238 mm
Kiadás éve: 2011

Zrínyi
Média
HM Kommunikációs Kft.

HM Zrínyi Nonprofit Kft. – Zrínyi Kiadó
1087 Bp., Kerepesi út 29/B.
A kiadóban kedvezménnyel vásárolhat munkanapokon 8-15.30-ig
Románi Cinti mobil: 06-30 633-0619, tel.: 459-5319
Fax/Tel: 459-5383 E-mail: cinti@armedia.hu
Győr Edina mobil: 06-30 578-1048, tel.: 459-5373
E-mail: gyoredina@armedia.hu